

27. 6. 2017

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Morální integrace soudce při styku s obhajobou a obžalobou

Úřední styk soudce, státního zástupce a obhájce probíhá nejčastěji v rámci nařízeného hlavního líčení, veřejného zasedání či jiného procesního úkonu konaného před soudem. Méně častá, avšak nikoli nepodstatná je však jiná forma ústní komunikace. Jde o možnost projednat procesně organizační otázky či jiný problém s řízením související osobně se soudcem mimo jednání soudu či např. telefonicky. Nemám tím absolutně na mysli otázky skutkové, ale spíše otázky organizační. Obecně lze konstatovat, že je z praxe známo, že je to obtížné a spíše výjimečné.

Ve své podstatě již samo stavebně technické uspořádání nově vybudovaných justičních areálů, ať již hovoříme o Justičním areálu v Praze Na Míčáncích či o Justičním areálu v Brně, vyhrazuje přístup ke kancelářím soudců pro zaměstnance pouze zaměstnancům soudu. Infocentra určená k vnější komunikaci soudu s veřejností nezohledňují postavení obhajoby v trestním řízení a prakticky ztěžují či dokonce vylučují komunikaci obhájce s kanceláří soudního oddělení či soudce. Dokonce i použití interního telefonu soudu je komplikované. Nejenže jeho užití je podmíněno použitím interního telefonního čísla, která Vám zaměstnanci infocentra, případně a velmi váhavě sdělí poté, co fakticky lustrují Vaše důvody k telefonnímu hovoru, ačkoli s projednávanou věcí nemají nic společného. Obecně tedy telefonní čísla na soudce či asistenty nesdělují. Máte-li štěstí, poté co opětovně vysvětlíte důvod svého hovoru vedoucí oddělení případně zapisovatelce, tato Vás dle svého uvážení buď do kanceláře soudce přepojí či nepřepojí. Je zvláštní, že takto nastavený systém v době celospolečenské snahy o zjednodušení úředního styku, klade mimořádný důraz na písemné žádosti, a to v nejběžnějších organizačních otázkách soudnictví, jako je např. vhodný termín hlavního líčení ve věci s mnoha obhájci tak, aby nemusel být následně v důsledku jejich dohodnutých omluv měněn. Telefonní komunikace mimo budovu konkrétního soudu je pak prakticky nemožná.

Nutno se však pozastavit nad tím, že popisovaná omezení se netýkají obou stran trestního řízení. Týkají se toliko pouze obhajoby. Obžaloba zpravidla sídlí ve stejné budově, ve stejném patře či dokonce na stejné chodbě jako soudce. Telefonní systém soudů a státních zastupitelství je propojen a dokonce jmenné seznamy jsou běžnou součástí vybavení kanceláří či jsou sdíleny elektronicky v informačním systému. Komunikace obžaloby a soudu se vlastně předpokládá.

Nelze si však nepoložit otázku, proč je tomu tak, když obžaloba i obhajoba jsou ustanoveny stejným právním předpisem, tj. trestním řádem, vymezující mimo jiné rovnost stran. Trestní řád stanoví rovnost stran jako jednu ze základních zásad ovládající trestní proces. Jenže faktické vnímání obžaloby a obhajoby v trestním řízení o tom vždy nesvědčí. Představme si situaci, kdy obhájce zjistí skutečnost, že je soudce v čilém styku se státním zástupcem a tito spolu probírají okolnosti konkrétní

kauzy. Pokud by jej z tohoto napadlo učinit závěr, že zde může být něco v nepořádku, případně by se rozhodl podat podnět k orgánu činnému v trestním řízení, a to i např. v konkrétním podezření, patrně by tím vyvolal úsměvy na všech zúčastněných stranách. Vždyť již z legální definice orgánu činného v trestním řízení lze lexikálně dovodit, že jde o orgán na tzv. „jedné“ straně barikády, zatímco obhajoba stojí jako vždy na straně druhé i když jde o faktickou integrální součást systému trestního procesu.

Naproti tomu si představme situaci, kdyby se takové podezření či podnět týkal kontaktu obhájce se soudcem. Zde již z praxe víme, že prakticky okamžitě státní zástupce využije své nařizovací pravomoci vůči policejnímu orgánu a ten následně s využitím operativní techniky, bude ve věci jednat. Ale, co zejména - taková situace již u nikoho u zúčastněných zcela jistě úsměv nevyvolá a lze očekávat, že v případě že ani když vyšetřování neprokáže nic nezákonného na straně obhájce či soudce, přesto lze očekávat přinejmenším výtky, v minulosti mnohdy publikované ze strany justičních funkcionářů orgánů.

Dle mého názoru by pravidla pro styk obhajoby a obžaloby se soudem měla být totožná, a to nejenom v rámci procesních práv v trestním řízení, ale i v obecném přístupu k soudci či k jeho přístupu k obžalobě i obhajobě, a to i např. právě při té běžné komunikaci. Zvláště by to mělo platit, pokud si uvědomíme, že i když se soud, státní zastupitelství a policejní orgán souhrnně označují jako orgán činný v trestním řízení, tak soud je vyjádřením nezávislé moci soudní, zatímco státní zástupce a potažmo i policejní orgán jsou součástí moci výkonné (připomeneme-li si základní kontrolní mechanismy fungování právního státu podle Montesquiea).

A právě v tomto světle je dle mého názoru žádoucí hledět na morální integritu soudce. Jistě je správně opakovaně předsedou Nejvyššího soudu ČR či ministrem spravedlnosti konstatováno, že na osobu každého soudce jsou kladeny vyšší morální nároky než na běžného občana, neboť soudce sám ani jeho život nemají vzbuzovat pochybnosti o jeho nestrannosti při výkonu soudcovské funkce. Na druhou stranu zažitý výklad a praxe panující v české justici, který se systémově vyhýbá kontaktu soudce s obhajobou mimo soudní jednání, je alibistický. Nelze přeci uvěřit, že běžný telefonní rozhovor, rozhovor či snad i oběd či jiný společenský či úřední styk osoby soudce s osobou obhájce může narušit shora uvedenou morální integritu a bezúhonnost soudce, pokud tak nečiní styk se státním zástupcem.

Dle mého názoru je na místě, aby i česká justice navázala na historickou praxi, shodně tak jako i na běžnou zahraniční praxi v běžné komunikaci soudů s obžalobou, ale i obhajobou, a to nejenom v takových otázkách, jakým je organizace soudních procesů, jejich časový průběh, zajišťování či pořadí úkonů dokazování či předpokládaný prostor či čas pro procesní úkony stran, např. závěrečné řeči. Stigmatizace styku obhajoby se soudcem založená v posledních letech na hypertrofii citlivosti společnosti na korupci a obdobné nežádoucí jevy, které byly orientovanými či motivovanými trestními řízení ve svém důsledku ochromuje samotnou podstatu nalézání práva a spravedlnosti v trestním řízení při zachování zásady spravedlivého procesu, resp. při spravedlivém procesu.

Domnívám se, že morální integrita soudce je natolik složitý komplex morálních vlastností, že ani v případě každodenního čilého styku soudců s obhájci či státními zástupci, nedojde a nemůže dojít k jeho narušení. Pak je stávající přístup soudců k obhájcem a k obhajobě jako takové, dle mého názoru, neodůvodněný. Je si přeci na místě přiznat, že v případě, že by došlo k nějakému excesu v jednání soudce s obhájcem či státním zástupcem, jde o lidské selhání, které je však myslitelné v jakékoli lidské profesi a právní systém obsahuje v dostatečném množství právních kontrolních mechanismů, aby takový exces napravil. Současně by však obava takového individuálního selhání neměla mít za následek uzavírání se soudcovské komunity komunikace a styku s jinými právními profesemi, stejně jako stávající nepřiměřený uzavřený administrativní způsob komunikace soudů a soudců s

obhajobou, neboť dle mého názoru snadná komunikace obžaloby a obhajoby a soudu může toliko vést pouze k naplnění účelu trestního řízení a není důvod, aby byla vnímána negativně.

JUDr. Michaela Lang,
advokátka

[Advokátní kancelář Brož & Sokol & Novák s.r.o.](#)

Sokolská třída 60
120 00 Praha 2

Tel.: +420 224 941 946

Fax: +420 224 941 940

e-mail: advokati@akbsn.eu

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [DEAL MONITOR](#)
- [Tři dekády v advokacii a otevřený pohled na to, co profesi i justici nejvíc škodí](#)
- [DEAL MONITOR](#)
- [Vybrané otázky poskytování zdravotních služeb na dálku](#)
- [DEAL MONITOR](#)
- [„Za každou kauzou je živý příběh“](#)
- [Ombudsman na Maltě - základní parametry a role. A v čem bychom se mohli poučit i my v Česku?](#)
- [DEAL MONITOR](#)
- [DEAL MONITOR](#)
- [Rozhovor s JUDr. Veronikou Janoušek Rudolfovou, samostatnou advokátkou specializující se na sportovní právo](#)
- [DEAL MONITOR](#)